

Рекомендовано
на засіданні кафедри
управління вантажною і комерційною
роботою
протокол № 1 від 29.08.2025 р.

СИЛАБУС

ТАРИФНА ПОЛІТИКА НА ТРАНСПОРТІ

Семестр та рік навчання I семестр 2025-2026 навчального року

Освітній рівень перший (бакалавр)

Галузь знань 27 Транспорт

Шифр та назва спеціальності 275.02 Транспортні технології (на залізничному транспорті)

Освітні програми:

- організація перевезень і управління на транспорті (ОПУТ);
- організація правової та експедиторської діяльності (ОПЕД);
- організація міжнародних перевезень (ОМП);
- транспортний сервіс та логістика (ТСЛ);
- митний контроль на транспорті (МКТ).

Лекції та практичні заняття відповідно до розкладу <http://rasp.kart.edu.ua>

1. Команда викладачів (денна форма навчання):

Лектор:

Запара Віктор Мефодійович (кандидат технічних наук, професор), групи 131, 132, 133-ОПУТ-Д23, 101, 102-МКТ-Д22, 103, 104-ОПУТ-Д22, 106, 107-ОМП-Д22, 108-ТСЛ-Д22

Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: professor.zapara.uvkr@kart.edu.ua

Асистенти лектора:

Лаврухін Олександр Валерійович (доктор технічних наук, професор), групи 103-ОПУТ-Д22, 108-ТСЛ-Д22

Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: lavrukhin.uvkr@kart.edu.ua

Шапатіна Ольга Олександрівна (кандидат технічних наук, доцент), групи, 132, 133-ОПУТ-Д23

Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: shapatina.uvkr@kart.edu.ua

Продашук Світлана Миколаївна (кандидат технічних наук, доцент), групи 104-ОПУТ-Д22, 106, 107-ОМП-Д22

Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: prodashchuk.uvkr@kart.edu.ua

Ковальова Оксана Володимирівна (кандидат технічних наук, доцент), група 131-ОПУТ-Д23

Контакти: +38 (057) 730-10-85, e-mail: kovalova.uvkr@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: кожна середа з 13.00-14.00

Розміщення кафедри: м. Харків, майдан Фейєрбаха, 7, 1 корпус, 4 поверх, 402 аудиторія.

Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua/home.jsp?locale=uk>

В процесі вивчення курсу студенти отримують знання, вміння і навички, що дозволяють організовувати роботу в області тарифів на транспорті, особливостей використання тарифної політики на різних видах транспорту, включаючи об'єкти залізничного, промислового транспорту, відповідно до характеру майбутньої роботи студента на конкретному підприємстві. Основним сенсом викладання навчальної дисципліни “Тарифна політика на транспорті” є висвітлення концептуальних основ тарифної політики на транспорті, методів, форм та прийомів формування транспортних тарифів, освоєння основних понять і категорій тарифної політики, освоєння принципів, методів і сучасних перспектив розвитку тарифної системи залізниці та інших видів транспорту.

Завданням дисципліни “Тарифна політика на транспорті” є оволодіння студентами фаховими навичками в області тарифів на транспорті, особливостей використання тарифної політики на різних видах транспорту, в т.ч. об'єкти промислового транспорту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент вчиться застосовувати знання про сучасні проблеми тарифної політики в області вантажних перевезень, стан та перспективи розвитку тарифної системи залізниці та інших видів транспорту, принципи побудови вантажних тарифів на різних видах транспорту, систему вантажних тарифів різних видів транспорту; навчається оформляти, проводити розрахунки плат за перевезення вантажів, збори за додаткові послуги, плату за користування вагонами і контейнерами, штрафи за різними видами перевезень різними видами транспорту, а також вчиться застосовувати отримані теоретичні знання та практичні навички для взаємодії з працівниками різних видів транспорту з питань тарифної політики.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

- Здатність проектувати транспортні (транспортно-виробничі, транспортно-складські) системи і їх окремі елементи;
- Здатність оцінювати техніко-експлуатаційні параметри транспортних процесів та систем.

В результаті навчання повинні бути сформовані та розвинуті у студентів

- Здатність працювати автономно та в команді;
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Ви бажаєте отримати достатні професійно-профільні знання, вміння та практичні навички з тарифної політики на різних видах транспорту та хочете орієнтуватись у заходах, спрямованих на її удосконалення з урахуванням реалій транспортних технологій, тоді дисципліна «Тарифна політика на транспорті» саме те, що Вам потрібно.

Від здобувачів очікується базове розуміння особливостей тарифної політики за видами транспорту. Перша частина змісту курсу присвячена основним поняттям та принципам побудови тарифів на транспорті, а протягом другої частини курсу буде вивчатися тарифоутворення на залізничному (включаючи швидкісний рух) та інших видах транспорту.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Дисципліна «Тарифна політика на транспорті» вивчається на четвертому курсі (ДФ) та на третьому курсі (скорочена ДФ) першого семестру (з вересня по січень) першого рівня вищої освіти (бакалавр).

Курс складається з однієї лекції та одного практичного заняття на два тижні (ДФ). Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями, індивідуальними та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та виконанні індивідуальних практичних завдань, що охоплюють декілька найбільш важливих тем. Виконання завдань супроводжуються зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми.

Тарифна політика на транспорті/ схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Презентації	
	Активність на заняттях	
	Контрольна робота	
	Індивідуальні консультації	
	Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення	
	Іспит (залік)	

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (https://drive.google.com/drive/u/1/folders/1rsZglONRo_3Tc7cAOhQZ0r2-YhWbBpfZ), включаючи, лекційні матеріали, запитання до заліку, перелік методичних розробок для виконання різних завдань та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання». Запропонуємо вам на заняттях озвучити свої думки щодо заходів, які можна вжити для удосконалення тарифної політики на різних видах транспорту з урахуванням конкретних умов.

Інформаційні ресурси в інтернеті

1. <http://lib.kart.edu.ua/home.jsp?locale=uk>
2. http://www.uz.gov.ua/about/general_information/entertainments/pktbit/
3. http://www.uz.gov.ua/press_center/up_to_date_topic/page-4/451889/
4. http://www.uz.gov.ua/cargo_transportation/legal_documents/terms_of_freight
5. <http://uz-cargo.com/>
6. <https://cfts.org.ua>
7. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF>

Теми курсу

Зв'язок із дисциплінами	Основні поняття та принципи побудови тарифів на транспорті
Організація виконання вантажних операцій	Тарифоутворення при перевезенні вантажів залізницею України
Управління експлуатаційною роботою	Тарифоутворення при транзитних та пасажирських перевезеннях залізницею
Вантажні перевезення	Тарифоутворення на інших видах транспорту

Лекції та практичні заняття

Список основних лекцій та практичних занять курсу наведений нижче. Пильнуйте за змінами у розкладі.

Денна форма навчання (повна та скорочена)

Тиждень	Кількість годин	Тема лекції	Кількість годин	Тема практичних, семінарських та лабораторних занять
1	2	Лекц.№1. Значення тарифів на сучасному етапі розвитку країни Основні поняття вантажних тарифів.		

2			2	ПР-1 Основні поняття вантажних тарифів, їх класифікація та принципи побудови. Особливості тарифоутворення в сучасних умовах. Визначення тарифних відстаней
3	2	Лекц.№2. Вантажні тарифи на залізничному транспорті. Їх класифікація. Основні принципи побудови двоставочних тарифів		
4			2	ПР-2 Визначення перевізних платежів і зборів у внутрішньому сполученні, експортних та імпорتنих перевезеннях залізничним транспортом. Визначення перевізних платежів і зборів при перевезенні у спеціалізованому рухомому складі
5	2	Лекц.№3. Початково-кінцеві і рухомі операції. Спосіб одиничних розхідних ставок для визначення собівартості перевезення		
6			2	ПР-3 Визначення перевізних платежів і зборів при перевезенні у цистернах Визначення перевізних платежів і зборів при перевезенні у контейнерах
7	2	Лекц.№4. Тарифи на внутрішні і експортно-імпорتنі перевезення Тарифна політика на міжнародні залізничні транзитні перевезення		
8			2	ПР-4 Додаткові збори. Фіксовані і договірні тарифи. Розрахунок договірних тарифів Особливості визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць СНД для України.
8		Модульний контроль знань		
9	2	Лекц.№5. Тарифоутворення при перевезенні пасажирів залізницею		
10			2	ПР-5 Визначення тарифних відстаней для встановлення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць СНД для України. Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць СНД для України при вагонних відправках.
11	2	Лекц.№6. Тарифи і порядок розрахунків за перевезення вантажів автомобільним транспортом		-
12			2	ПР-6 Порядок визначення перевізних плат за перевезення вантажів по Тарифній політиці залізниць СНД для України при контейнерних відправках. Особливості тарифів при перевезенні пасажирів залізничним транспортом. Складові пасажирського квитка в різних видах сполучення
13	2	Лекц.№7. Тарифи на роботи та послуги, що надаються вантажовласникам морськими портами. Система вантажних тарифів річкового транспорту та тарифи на повітряному транспорті		
14			2	ПР-7 Розрахунок тарифів на інших видах транспорту
15	1	Лекц.№8. Підсумкове заняття	1	ПР-8 Підсумкове заняття
15		Модульний контроль знань		

Напіввагон (повагонна відправка)
маса вантажу – 65 тонн, вантаж 1 класу

$$l_{\text{вн}} = 500 \text{ км}$$

$$V = 200 \text{ км}$$

$$T_{\text{дод}} = 1 \text{ доба}^*$$

$$C_{\text{пл}} = 819 \text{ грн/добу}$$

$$k_{\text{пп}} = 0,58$$

$$l_{\text{пор}} = l_{\text{вн}} * k_{\text{пп}} = 500 * 0,58 = 290 \text{ км}$$

$$t_{\text{вн}} = \frac{l_{\text{вн}}}{V} + T_{\text{дод}} = \frac{500}{200} + 1 = 4 \text{ доби}$$

$$t_{\text{пор}} = \frac{l_{\text{пор}}}{V} + T_{\text{дод}} = \frac{290}{200} + 1 = 3 \text{ доби}$$

$$T_{\text{вн}} = \left\{ \begin{array}{l} I_{\text{вл}} = 4205 * 1,484 = 6\,240 \text{ грн} \\ T_{\text{пор}} = 203,6 * 1,088 * 4 = 886,1 \text{ грн} \\ B = C_{\text{пл}} * (t_{\text{вн}} + t_{\text{пор}}) = 819 * 7 = 5\,733 \text{ грн} \end{array} \right\} = 12\,859,1 \text{ грн}$$

*- $T_{\text{дод}}$ визначається відповідно до схеми транспортування

Правила оцінювання

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до державної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E).

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Принцип формування оцінки за модуль для денної форми навчання у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена

максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
До 60	До 40	До 100
Поточний контроль		I семестр
Активність на заняттях (лекціях, практичних)		10
Виконання індивідуальних завдань на практичних заняттях		40
Засвоєння розділів дисципліни, визначених для самостійного вивчення		10
Підсумок		до 60

Студент за курс може отримати максимум **100 балів**.

Виконання індивідуального завдання повинно як за формою, так і за змістом відповідати вимогам (мати всі необхідні складові), що висуваються до вирішення відповідного завдання, свідчити про його самостійність (демонструвати ознаки самостійності виконання такої роботи), відсутність ознак плагіату.

Ступінь залученості:

Мета участі в курсі – залучити вас до дискусії, розширити можливості навчання для себе та своїх однолітків та дати вам ще один спосіб перевірити свої погляди на тарифну політику на транспорті. Участь буде оцінюватися на основі кількості та вірності ваших відповідей. Питання, хоча й заохочуються, однак не оцінюються в цьому блоці. Ми намагаємося надати всім студентам рівні та справедливі можливості для підвищення власної залученості.

Підсумкова форма контролю з дисципліни - **іспит** (для ОПП ОПУТ) або **залік** (інші ОПП) (відповіді на питання екзаменаційного (залікового) білета).

Очікувані результати навчання

В результаті навчання студент повинен вміти:

- Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем

Команда викладачів:

Ковальов Антон Олександрович (<http://kart.edu.ua/staff/kovalov-ao>) –лектор та викладач практичних занять з дисципліни. Отримав ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.20 – експлуатація та ремонт засобів транспорту в УкрДАЗТ у 2006 році. Напрямок наукової діяльності: Удосконалення технології роботи під'їзних колій і вантажних станцій, забезпечення збереження вантажів при перевезенні.

Запара Віктор Мефодійович (<http://kart.edu.ua/staff/zapara-vm>) – лектор та викладач практичних занять з дисципліни. Вчене звання професор кафедри управління вантажною та комерційною роботою присвоєно у 2011 році. Напрямок наукової діяльності: підвищення ефективності вантажної і комерційної роботи в умовах інформатизації технологічних процесів.

Запара Ярослав Вікторович (<https://kart.edu.ua/staff/zapara-yv>) – викладач практичних занять з дисципліни. Отримав ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.01 – транспортні системи в УкрДАЗТ у 2013 році. Напрямок наукової діяльності – технологія роботи залізничних вузлів на основі логістичного управління, забезпечення схоронності вантажів при перевезенні, розробка схем розміщення та кріплення вантажів на рухомому складі, транспортне експедирування.

Ковальова Оксана Володимирівна (<https://kart.edu.ua/staff/kovalova-ov>) - викладач практичних занять з дисципліни. Отримала ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.01 – транспортні системи в УкрДУЗТ у 2016 році. Напрямки наукової діяльності: підвищення ефективності використання вантажних вагонів на мережі залізниць України.

Продашук Світлана Миколаївна (<http://kart.edu.ua/staff/prodashchuk-sm>) – викладач практичних занять з дисципліни. Отримала ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.20 – експлуатація та ремонт засобів транспорту в УкрДУЗТ у 2008 році. Напрямок наукової діяльності – технології переробки місцевих вагонів на станції на основі ресурсозбереження.

Шапатіна Ольга Олександрівна (<http://kart.edu.ua/staff/shapatina-oo>) - викладач практичних занять з дисципліни. Отримала ступінь к.т.н. за спеціальністю 05.22.01 – транспортні системи в УкрДУЗТ у 2020 році. Напрямок наукової діяльності – удосконалення технології інтермодальних, комбінованих перевезень вантажів.

Лаврухін Олександр Валерійович (<https://kart.edu.ua/staff/lavruhin-ov>) - викладач практичних занять з дисципліни. Отримав ступінь д.т.н. за спеціальністю 05.22.01 – транспортні системи в УкрДАЗТ у 2013 році. Напрямок наукової діяльності – сучасні інтелектуальні технології управління перевізним процесом.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними

можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

